

ལྷོ་རྒྱལ་མི་རིགས་སློབ་གླིང་པོད་རིག་པའི་ཆོན་ཁག་གིས་སྤྱི་དམངས་འཛིན་གུའི་བྱིང་ཁྲི་དེ་བ།

སྤྱི་རབས་པོད་གྱི་སྤྱི་དམངས་



བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་གིས་ཚུམ་གླིག་བྲས།

མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་།

14

DP2P

哥 蘭 - 因 中 - 典 去 - 趙 蘭 . III ... 索 . II ... 蘭 . I

号 5891E0 类(4002)字 别 舞 剧 978

མི་ཤིགས་དཔེ་ལྟར་ཁང་།

མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族历代法典/索南次仁编著, - 北京:民族出版社,
2004.4

ISBN 7-105-06198-7

I. 藏… II. 索… III. 藏族-法典-中国-藏语

IV. D929

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 031982 号

藏族历代法典(ZANGZU LIDAI FADIAN)

编著者	索南次仁
出版发行	民族出版社出版发行
地址	北京市和平里北街 14 号
邮编	100013
排版	民族出版社微机照排
印刷	艺辉印刷有限公司
经开	各地新华书店经销
网印	850mm × 1168mm 1/32
印版	www.e56.com.cn
印书	15.375
定	0001-3000
	2004 年 4 月第 1 版
	2004 年 4 月北京第 1 次印刷
	ISBN 7-105-06198-7
	27.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文室电话:010-64234411-6509 发行部电话:010-64211734)

ལུ་ལེས་ཡ། ཀའ་ཙྰ་ཐུ།
刘丽亚 高禾夫
ཀམ་དྲེ་ཆེ་རིང་།
吾 要

ལིང་ལིས་ཡ། ཀའ་རྟ་རྒྱུ།

刘丽亚 高禾夫

ཀམ་རྩི་ཆེ་ཆེ་རིང་།

吾 要

ལྷ་རབས་བོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་བྱིན་མཁའ་

བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་།

མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

མི་རིགས་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་གི་བོད་ཡིག་ཚུལ་ཁྲིག་ཁང་།

ཐེ་ཅིན་རྟེ་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།

100013

010 - 64234411 - 6509

ཀྱུལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཚོང་ཁང་།

མི་རིགས་དང་སྤྱོད་ཁང་གི་སྤུལ་འོད་པར་ཐོག་ཁང་།

དཔྱི་རྩུ་ལེ་པར་འདེབས་ཆད་ཡོད་ཀྱང་ས།

850mm×1168mm 1/32

15.375

2004ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་ཕྱི་བསྟེན་གས།

2004ལོའི་ཟླ་4པར་ཁེ་ཅིན་དུ་པར་ཐངས་དང་པོ་བརྒྱབ།

0001 - 3000

ISBN 7-105-06198-7

¥27.00

[illegible]

ཁོད་ཀྱི་སྐྱིམ་ས་ལྷན་གནས་ནས་དར་ཞིང་ཁོད་ཀྱི་སྐྱིམ་ས་ལྷན་གནས་རིག་

གནས་པའི་ཅན་ཞིག་ཟིན་ཡོད་པས། རེད་ཅག་བོད་ཀྱི་བྲིམས་རྒྱན་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་དང་སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱ། དམིགས་ལྷན་བོད་རིག་པའི་ཚན་ཁག་གི་བྲིམས་
 ལུགས་རིག་པའི་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་རྒྱ་མཆོན་ན་མེས་བྱ་ཆེས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་
 པར་མཛོན་ཡོད་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་མཆོན་ན་འདིའི་སྐོར་ཀྱི་ཡོན་ཚད་ཅུང་ཞན་
 པས་ལྷག་ཆད་ཀྱི་སྦྱོན་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རྒྱ་གདོན་མི་བླ་བས་འདིར་མཁས་ཀྱན་
 ཀྱིས་དགོངས་འཆར་གང་ཅུང་གནང་བར་ཞུའོ། །

གཞན་དེབ་འདིར་ཡིག་ཆོགས་ལ་དོགས་ཀྱང་རྫོང་གཞི་འགོ་རྩ་ཀྱན་ནས་
 སྤྱིད་བྲིམས་ཁོ་ན་ཡིན་སྐབས་སྤྱིད་བྲིམས་བསྐྱས་ནས་བྲིམས་ཅེས་བརྗོད་ཡོད་
 པས། འདིར་ཆོས་བྲིམས་མི་འདུ་བ་དེ་སྟོག་མཁན་ནམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པར་
 ཞུའོ། །

ཁམ་ཁམ་གྱི་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཁམ་ཁམ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་
 ཁམ་ཁམ་གྱི་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཁམ་ཁམ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་
 ཁམ་ཁམ་གྱི་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཁམ་ཁམ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་

(10)

དཀར་ ཆག

(11)

འགོ་བརྗོད། (1)

ལེའུ་དང་པོ། བྱིས་མ་ཞེས་པའི་ཆུང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གོ་དོན་
 བརྗོད་པ། (1)

ས་བཅད་དང་པོ། བྱིས་མ་ཞེས་པའི་ཆུང་བ་དང་རོ་བོ་མདོ་ཙམ་
 བརྗོད་པ། (1)

ས་བཅད་གཉིས་པ། བྱིས་མ་ཞེས་པ་དང་དཔལ་འབྱོར། ཆབ་སྲིད།
 རྒྱལ་ཁབ། གུན་སྡོད། ཆོས་ལུགས་བཅས་བར་
 ཀྱི་འབྲེལ་བ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ། (6)

ས་བཅད་གསུམ་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་ད་ལུང་གི་བྱིས་མ་གྱི་རོ་བོ་མདོ་ཙམ་
 བརྗོད་པ། (13)

ལེའུ་གཉིས་པ། བོད་དུ་གཏན་ལུགས་བྱུང་བའི་དུས་རབས་རིམ་
 བྱུང་གི་བྱིས་མ་སྟེ། (19)

ས་བཅད་དང་པོ། བོད་རྒྱལ་བཅན་པོའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་བྱིས་མ་
 སྟེ། (19)

ཆུང་བ་དང་པོ། སྐུ་རྒྱལ་ཐོག་མ་གཏོང་བྱི་བཅན་པོས་བྱིས་མ་སྲིད་
 ཐོག་མར་བཟོས་ཞིང་། རྒྱལ་པོ་སྲིད་བཅན་སྐམ་
 པོས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁོད་སོ་དུག་..... (19)

- ཚན་པ་གཉིས་པ། ཏུན་ཏྲོང་གཏིང་ཡིག་ནས་ཐོན་པའི་བྲིམས་ཡིག་
ཁག་ རི་དྲགས་ཀྱག་པའི་སྐྱར་གྱི་བྲིམས་ཡིག་
བྱི་ཚོད་ནས་ཕྱི་བསང་པའི་སྐྱར་གྱི་བྲིམས་ཡིག་
བརྒྱས་འངལ་གྱི་ཞལ་ལྷོ།..... (61)
- ཚན་པ་གསུམ་པ། དཔོན་ཁང་རྩི་རིང་གི་ཆིངས་ཡིག་རྩི་བཞོས་
ལ།..... (113)
- (1) ས་བཅད་གཉིས་པ། བོད་སེལ་བྱའི་དུས་སྐབས་ནས་ས་སྐྱའི་དུས་
རབས་སྐབས་ཀྱི་བྲིམས་མིང་སྐྱར་མདོ་ཅམ་
ཐོང་བ།..... (124)
- (1) ས་བཅད་གསུམ་པ། ཕག་ཕྱུ་ཕྱེ་སྤྱིད་སྐབས་ཕྱུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷོ་བཅོ་ལྷ་དང་གཡུ་འབྱུག་
(1) སྐྱག་པའི་ཞལ་ལྷོ་བཅོ་ལྷ།..... (130)
- ས་བཅད་བཞི་པ། གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་ཕྱུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷོ་བཅུ་དྲུག་ (164)
- (1) ས་བཅད་ལྔ་པ། དགའ་ལྡན་མོ་བྱང་གི་སྐབས་ཕྱུ་ཐུང་པའི་བྲིམས་
ཡིག་སྐྱར། (220)
- (1) ཚན་པ་དང་པོ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱུ་ཐོང་ལྷ་པས་གཏན་འཁེབས་
གནང་བའི་བྲིམས་ཡིག་ཞལ་ལྷོ་བཅུ་གསུམ།
(1) (223)
- ཚན་པ་གཉིས་པ། ཕྱེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་གཏན་ལ་ཕབ་
(1) པའི་ཐུང་དོར་གསལ་བར་སྟོན་པའི་དྲང་ཐིག་
དྲངས་ཤེལ་ཐེམ་ཁོང་དང་དེ་མདོར་གསལ་བཞོད་
པའི་སྐྱར། ཞོང་གི་བྲིམས་ཡིག་དོན་ཚན་གཉིས་
(1) གཅིག་པོ་མདོར་གསལ་དུ་བཞོད་པ། ... (257)

- ཚན་པ་གསུམ་པ། རྒྱལ་དབང་བཅུ་གསུམ་པས་བོད་རྒྱུད་ས་སྤྱི་
 བྱིས་པ་ཉེད་རྒྱུད་ཀྱི་ཐུན་ཅིས་འཕྲོད་བཞེན་
 (383) སྐོང་འཕེལ་གཏོང་དགོས་སྟོང་རྒྱུ་བརྒྱུ་
 གཞིས་ཁག་ལ་བསྐྱེད་བའི་ཅ་ཅིག་..... (332)
 (883) ཚན་པ་བཞི་པ། བཀའ་ཤག་གི་ལས་ཚན་ནང་མ་ཁག་ཡོངས་ཀྱི་
 (རྟོག་ཆུང་) ཉམས་ལེན་ལྟ་སྟེ་ཅ་ཅིག་ (336)
 (883) ཚན་པ་ལྔ་པ། རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པས་བསྐྱེད་བའི་དགོན་
 (རྟོག་ཆུང་) བའི་བཅའ་ཡིག་གྲུང་དོར་རྣམ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་
 (104) བཞུགས་སོ། (347)
 (304) ཚན་པ་དྲུག་པ། ཅེ་སྟོང་གྲུ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་གྲང་གི་རིམ་པ་བྲིམས་
 (204) སྤྱི་བཅའ་བ་དལ་འགྲོ་རྒྱུ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་
 (304) སོ། (352)
 (114) ཚན་པ་བདུན་པ། རྒྱལ་དབང་སྤྱི་ཐེང་བཅུ་གསུམ་པས་བསྐྱེད་བའི་
 (414) དགོན་ཤེ། རྒྱུད་གཞིས་སོ་སོར་རྒྱུ་བ་ཏུ་ཉམས་
 (054) ལེན་ལྟ་བའི་ཅ་ཅིག་ (364)
 ཚན་པ་བརྒྱད་པ། འབྲོག་ཡུལ་གྱི་བྲིམས་སྟོན་སྟེ་བྱ། (369)
 (054) ༡ འབྲོག་པའི་ཉིས་ཅོད།
 ༢ འབྲོག་པའི་ཡུལ་བྲིམས།
 ༣ འབྲོག་པའི་ཁ་མཆུ།
 (334) ༤ འབྲོག་པའི་མི་སྟོང་།
 (234) ༥ འབྲོག་པའི་རྒྱུ་སྟོང་།
 ༦ འབྲོག་པའི་རྟ་སྟོང་།
 ༧ འབྲོག་པའི་བྱི་སྟོང་།
 ༨ འབྲོག་པའི་བག་སྟོང་།

- ས་བཅད་བྱག་པ། བཅིངས་བཀྲོལ་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་བྲིམས་ཡིག་
 བོད་ཞི་བས་བཅིངས་བཀྲོལ་འབྱུང་བའི་སྐབས་སྐོར་
 གྱི་གྲས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན། (382)
- (ལེབ་གསུམ་པ། གནའ་རབས་བོད་གྱི་བྲིམས་སྐོལ་ལག་ལེན་གྱི་དཔེ་
 འཛིན་འགའ། (388)
- (༡༤༤) དང་པོ། གཏུགས་བཤེར་གྱི་ཡིག་ (ཁག་གསུམ) (དུན་རྟོང་) (388)
- གཉིས་པ། དཔྱ་ཆད་གྱི་མིང་སྟོ། (ཁག་གཅིག) (དུན་རྟོང་) (401)
- (༡༤༤) (401)
- གསུམ་པ། གན་རྒྱ། (ཁག་གཅིག) (དུང་རྟོང་) (403)
- བཞི་པ། དཔྱད་ཁ། (405)
- (༡༤༤) ལྔ་པ། འདུམ་ཁ། (406)
- བྱག་པ། གན་རྒྱ། (ཁག་བཞི) (411)
- བདུན་པ། གཉེན་ཡིག་ (ཁག་གཉིས) (414)
- བྱུར་བཀོད། (420)
- (༡༤༤) ༡ འབས་མྱོངས་བཅུན་སྲུང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་ལྷེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
 མཆོར་བྲིམས་སྐོར་དོགས་སེལ་བྱས་པའི་དྲི་བ་དྲིས་ལན།
 (དྲི་བ་བཅུ་གཅིག) (420)
- ༢ བོད་བཅན་པོའི་སྐབས་གྱི་བྲིམས་ཡིག་སྐོར་བྱ་འགའ་ལ་ཅུང་
 ཟད་དཔྱད་པ། ཆོ་བཟན། (432)
- མཐུག་གི་གཏམ། (475)

ལེའུ་དང་པོ། བྱིས་ས་ཞེས་པའི་རྒྱང་གཞི་
གཞུང་ཡུགས་ཀྱི་གོ་དོན།

ས་བཅད་དང་པོ། བྱིས་ས་ཞེས་པའི་བྱུང་བ་
དང་རོ་བོ་མདོ་ཅམ་བཟོད་པ།

སྤྱིར་བྱིས་ས་ཞེས་པ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་འདི་འཇིག་རྟེན་ཏུ་བྱུང་མ་ཐག་
ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཅིན་པར། དེ་ནི་སྐེད་འཛིན་གྱི་ལམ་ཡུགས་དང་གལ་རིམ་
བྱུང་བ་དང་ཡུགས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཡ་ཐོག་གི་གདོད་མའི་སྤྱི་
ཚོགས་ལྷ་བྱིས་ས་མེད་ཀྱང་། སྐབས་དེའི་མི་ནམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་སྤྱིག་སྒོལ་ནི་
ཡུན་རིང་ཏུ་རྒྱུད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཆོ་བའི་ཁྲོད་ནས་རང་ཡུགས་སྤྱི་བྱུང་བའི་
རུས་ཚའི་མི་སྣ་ཀྱང་གྱི་འདུན་པ་དང་ཁེ་སན་ལ་རག་ལས་པའི་གོམས་གཤིས་
ཤིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྐོན་སྤྱོད་རུས་ཡུགས་དང་སྤྱིལ་བྱུང་
བ་དང་བརྒྱན་ཏེ་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་སོར་ནས་བྲན་གཡོག་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་
རིམ་གྱིས་སྤྱི་བ། སྐོན་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་སྐེད་ལ་དབང་བའི་ལམ་ཡུགས་བྱུང་ནས་
བྲན་གཡོག་དང་བྲན་བདག་ཞེས་འགལ་རྒྱ་སྤྱི་བ་པའི་གལ་རིམ་དང་གལ་རིམ་
ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་བྱུང་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་ཐད་ནས་དབང་
བརྒྱར་མཁའ་གྱི་གོ་གནས་ཟིན་པའི་བྲན་བདག་ནམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བའི་
ཁེ་སན་དག་འགན་སྲུང་བྱེད་རྒྱུའི་ཆེད་ཏུ། བྲན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྤྱོད་པའི་
སྤྱིག་སྒོལ་ཤིག་བརྩམས་ནས་དབང་བརྒྱར་གྱི་ཡུལ་ཏུ་སྤྱི་བའི་བྲན་གཡོག་

རྒྱལ་ལ་བཀག་སྡོམ་དང་བཅན་གཞོན་བྱས། འདི་ལྟ་བུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་གསོལ་ལ་བྱིམས་ཞེས་པའི་མཚན་སྤྱད། བྱིམས་ཀྱིས་དབང་
 བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་དང་ཁེ་སན་མཚོན་ལ། བྱིམས་ནི་དབང་བསྐྱར་
 གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱོད་དབང་སྐྱེད་འཛིན་བྱེད་སྤྱད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱང་ཡིན། བྱིམས་
 ཞེས་པ་ནི་གོ་རིམ་མང་ཞིང་རྒྱ་ལྡན་དེར་ཞིག་བརྒྱན་ནས་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ།
 དང་སློབ་ཡི་གེར་ཕབ་མེད་པའི་གོམས་སྤོལ་གྱི་བྱིམས་ནས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིག་
 ཐོག་གི་བྱིམས་དང་། དེ་ནས་ཅུང་ཙམ་འབྱས་སྐོར་ཆང་དུ་སོང་བའི་ཡིག་
 ཐོག་གི་བྱིམས་ལུགས་བཅས་རིམ་བཞིན་རྗེ་བཟང་རྗེ་རྒྱས་སུ་སོང་བ་ཡིན།
 ཡིན་ན་ཡང་བདུ་གཞོག་གྲལ་རིམ་གྱི་བསམ་སྒྲོ་མཁན་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རུས་ལུགས་
 ཀར་ཡོད་ཀྱིས་བྱིམས་ཀྱི་ཐུབ་ཚུལ་ལ་ཁྱོག་བཤད་གང་མང་བྱས་ཡོད། དཔེར་
 ན་བྱིམས་ཞེས་པ་ནི་ལྟ་ཞིག་གིས་གསར་བཟོ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་ན་སྤྱི་
 མོགས་ཀྱི་ཆེང་ས་ཡིག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ། ཡང་ན་མི་རིགས་ཤིག་གི་བསམ་
 སྒྲོའི་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་མཚོན་པ། ཡང་ན་སེམས་ཁམས་ཀྱི་འགྱུར་ལུགས་ཁ་ཤས་
 ལས་རང་བྱུང་གིས་ཐུབ་པ་སོགས་ལྟ་བུ་སྤྱི་མོགས་པ་ཞིག་བཤད་དེ། བྱིམས་
 ཞེས་པས་གྲལ་རིམ་གྱི་རོ་བོའམ་རང་བཞིན་རོ་མ་མཚོན་ཡོད་པ་དེ་འགའ་ཆེས་
 བྱས་ཡོད།

མར་ཁེ་སི་དེར་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་གཞིར་བཟུང་ན། བྱིམས་ཞེས་པས་
 དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་མཚོན་ཞིང་། དེ་ནི་གྲལ་རིམ་དང་གྲལ་
 རིམ་བར་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། མར་ཁེ་སི་དང་ཡེན་
 ཁེ་སི་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་འཁྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་ལ་དབྱེད་པ་གཏོང་
 སྐབས། ཁོ་ཚོས་གཏོང་བའ་མའི་སྐོར་ནས་“ཁྱོད་ཆོའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ནི་འཁྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་སློབ་སྤྱོད་འབྲེལ་བ་དང་སློབ་སྤྱོད་རྒྱ་ཆ་དེ་སྤུ་ལ་
 དབང་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་དངོས་ཤིག་ཡིན། དེར་ཁྱོད་
 ཆོའི་བྱིམས་ཀྱང་བཀའ་བྱིམས་ཞེས་གོང་དུ་བཀུར་ནའང་ཁྱོད་ཆོ་རང་གི་གྲལ་

རིམ་གྱི་འདུན་པ་མཚོན་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་ལ། འདུན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ནང་
 རྟོན་གྱི་ཙ་བ་ནི་ཁྱོད་ཚོ་རང་གི་གྲལ་རིམ་འདིའི་དངོས་པོའི་འཚོ་ཉེན་གྱི་ཆ་ཁྱེན་
 ལ་སྤྱད་ཡོད། ① ཞེས་གསུངས་ལ། ལེ་ཉེན་གྱིས་“ཅི་ཞིག་ལ་བྲིམས་ཞེ་ན།
 བྲིམས་གྱིས་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད།” ② ཅེས་གསུངས་
 ཡོད། སྐབས་འདིར་འདུན་པ་ཞེས་པ་ནི། རེ་འདུན་ནམ་སྤང་བྱ་ལ་གོ་བ་
 དང་། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་རེ་འདུན་དང་སྤང་བྱ་དེ། དབང་བསྐྱར་
 གྲལ་རིམ་གྱི་དངོས་པོའི་ཁྲི་ཕན་ཕན་ལ་སྤྱད་ཡོད། དངོས་པོའི་ཁྲི་ཕན་ནི་ཁོ་
 ཚོའི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཁྱོད་དུ་ཐིན་པའི་གོ་གནས་ལ་སྤྱད་ཡོད་ཀྱང་།
 ཁོ་ཚོའི་“དངོས་པོའི་འཚོ་ཉེན་གྱི་ཆ་ཁྱེན་གྱིས་ཐག་བཅད་པ་ཡིན” ཡང་ཟེར།
 ཐན་བདག་གིས་ཐན་གཡོག་དང་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་ཚང་མ་རང་དབང་དུ་བསྐྱ་
 འདོད་ལ། ཐན་བདག་གིས་བགས་བཞོད་ཀྱི་ས་དབང་ལམ་ལུགས་སྤང་སྤྱོད་
 རྒྱུ་འདོད་ཅིང་། འཕྱར་ལྟ་པས་རིན་ཐང་ལྷག་མར་འདོད་པའི་ཡིད་ལ་
 རྩམས་ཆད་མེད་པ་དང་། བཟོ་བའི་གྲལ་རིམ་གྱིས་བཟུ་གཞིག་ལམ་ལུགས་
 མེད་པར་བཏང་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་བཅུགས་ཏེ་གྲང་བྲན་རིང་ལུགས་ལ་
 སྤེལ་སྤྱོད་ཀྱིས་འབད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད། འདི་དག་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་རིམ་ཁག་
 གི་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་རེ་འདུན་ཡིན་ལ། བྲིམས་གྱིས་སྤྱི་ཚོགས་འདི་
 དག་གི་རོ་བོ་མཚོན་ཞིང་རེ་འདུན་འདི་དག་ཚུམས་པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ལྟ་
 བུའང་ཡིན། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་ཞེས་པ་ནི། ཁོ་ཚོའི་གྲལ་
 རིམ་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐོང་གི་རེ་འདུན་དང་སྤང་བྱ་ལ་ཟེར་བ་ལས། དབང་
 བསྐྱར་གྲལ་རིམ་ཁྱོད་ཀྱི་མི་གཅིག་གཞིས་སམ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རེ་འདུན་དང་སྤང་བྱ་
 ལ་མི་གོའོ། མར་ཁེ་སི་ཡིས་“བྲིམས་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱོད་ཐོང་བ་དང་
 དངོས་པོའི་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་སྤངས་ངེས་ཅན་ཞིག་ལས་སྤང་བའི་ཁྲི་ཕན་དང་

① 《མཁེན་གསུང་ཚོམ་བདམས་སྒྱུ་》དེབ་དང་པོའི་ཤོག་གྲངས་268ནང་གསལ། (རྒྱ་ཡིག་མ)

② 《ལེ་ཉེན་གསུང་འབྲམ་》དེབ་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤོག་ངོས་146ནང་གསལ། (རྒྱ་ཡིག་མ)

དགོས་མཁོ་མཚན་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་ལས། མི་ཁར་ཁེར་གྱི་རང་འདོད་
 རྒྱུ་ལྟོད་ཤིག་གཏན་ནས་མིན་ཅེས་གསུངས་ཡོད།^① ། གྲལ་རིམ་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ། གྲལ་རིམ་སོ་སོར་རང་རང་གི་
 འདུན་པ་དང་སླང་བྱ་ཡོད་ཅུང་། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་ཁོ་ན་ལས་གྲལ་རིམ་
 གཞན་པ་དག་གི་འདུན་པ་ནི་སྤྱི་མས་གནས་སུ་འཕགས་མི་རུས། རྒྱ་མཚན་ཅི་
 ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱི་མས་ཞེས་པས་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་མཚན་
 ཞིང་། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་དང་དབང་བསྐྱར་ལྷལ་གྲལ་རིམ་བར་གྱི་ཁ་
 ཕན་ནི་ཙུ་བའི་ཐོག་དུ་འགལ་སྐྱེ་ལངས་ཡོད་ཆུན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པ་དུས་
 མཉམ་དུ་སྤྱི་མས་གཅིག་གི་མ་ལག་དུ་བསྐྱེད་ཀ་ལ་རུས། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་
 ཁོ་ནས་རང་གི་འདུན་པ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འདུན་པའི་ཆད་དུ་མཐོར་འདེགས་བྱེད་
 རུས་པ་འཇལ། ཡང་ན་དེས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་ལས་ཁྲུངས་བརྒྱད་
 བས་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱུ་འཇལ་འཐད་པ་བྱུང་བ་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་བཅན་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་མས་དེ་དག་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་འགན་ཡང་
 སྤང་བར་བྱེད། འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་པའི་སྤྱི་མས་སུ་འང་བཅོ་པ་གྲལ་རིམ་གྱི་
 ཁ་ཕན་མཚན་པའི་སྤྱི་མས་ཡིག་ཁ་ཤས་རེ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། འདེམས་བསྐྱེད་
 དབང་ཆ་དང་། ལས་མཚམས་འཛོག་པའི་དབང་ཆ། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཕན་
 བདེའི་དབང་ཆ་བཅས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ནི་བཅོ་པ་གྲལ་རིམ་གྱིས་འཐབ་
 ཚོད་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་ཞིང་། འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱིས་བཅོ་པ་གྲལ་
 རིམ་གྱིས་རྩ་ཆོལ་བྱེད་པར་འགོ་གཞོན་པའི་ཐབས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་པས།
 འདིའི་ཐད་ནས་བལྟས་ན་དེའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་མས་སུ་འང་འཕྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་
 འདུན་པ་མཚན་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། སྤྱི་མས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདུན་པ་མཚན་ཡོད་ཅུང་། དེ་

① 《མ་ཡིན་གསུང་འབུམ་》དེབ་དྲུག་པའི་ཤིག་ངོས་292ནང་གསལ། (རྒྱ་ཡིག་མ)

① 《ལེ་ཉིན་གསུང་འབྲུམ་》དེབ་ཉེར་ལྔ་བའི་ཤོག་ངོས་75ནུ། (རྒྱ་ཡིག་མ)

ས་བཅད་གཉིས་པ། བྱིས་ས་ཞེས་པ་དང་དཔལ་འབྱོར།

ཆབ་མིང། རྒྱལ་ཁབ། རྒྱུ་སྤྱོད། ཆོས་ལུགས་བཅས་

བར་གྱི་འབྲེལ་བ་མདོ་ཙམ་བཅོད་པ།

དང་པོ། བྱིས་ས་དང་དཔལ་འབྱོར་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

བྱིས་ས་ནི་སྤྱོད་གི་བཞོན་པའི་ཐུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན་པས། འདིའི་རྟེན་གཞི་
ནི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཟང་གཞི་ཡིན་ཞིང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཟང་གཞི་ལའང་ཁོ་
ངོས་ཞབས་འདེགས་ལྟ་བུ་ཡིན། མར་ཁེ་སིས་“སྤྱོད་བྱིས་ས་དང་འབངས་
བྱིས་ས་གང་བཅུགས་ཀྱང་། དེ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འབྲེལ་བའི་དགོས་མཁོ་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན”^①ཞེས་གསུངས་ཡོད། དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་གྱི་འདོད་པ་
ནི་དངོས་པོའི་ཁེ་མན་ལ་ཐུག་ཡོད་ཀྱང་། དངོས་པོའི་ཁེ་མན་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡོད་ཆུང་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་འདིས་ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བའི་ནང་བུ་ཐིན་
པའི་གོ་གནས་ལ་ཐུག་ཡོད། མདོར་ན་སྤྱི་ཚོགས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་བྱིས་ས་ཀྱི་
ནང་དོན་ནི་སྤྱི་ཚོགས་ངེས་ཅན་དེའི་ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བར་ཐུག་ཡོད། བཤུ་
གཞིག་གྲལ་རིམ་ཅན་གྱི་བྱིས་ས་ཀྱིས་བཤུ་གཞིག་གྲལ་རིམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བ་
འདི་མཚོན་ཞིང་། དེས་སྒྲེར་དབང་ལམ་ལུགས་དང་བཤུ་གཞིག་ལམ་ལུགས་
ལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་པ་ཡིན། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཅན་གྱི་བྱིས་ས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་འབྲེལ་བ་མཚོན་ཞིང་། དེས་ཐོན་སྐྱེད་ཆུ་ཆ་སྤྱི་ལ་

① 《མར་ཁེ་སི་དང་ཨན་ཁེ་སིའི་གསུང་འབུམ》དེབ་བཞི་པའི་ཤོག་ངོས་121 - 122ལྟར་གསལ། (རྒྱ་ཡིག་མ་)

དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ལ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱས་ནས་བཤུ་གཞིག་ལམ་ལུགས་ལ་རྟོག་
 རྟེན་པ་ཡིན། བྱིས་མ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞིའི་འབྱུར་ཕྱོག་བཞིན་
 འབྱུར་ཕྱོག་འབྱུར་བས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་རྟེན་པ་དེ་བཞིག་རྗེས་སུ།
 དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་རྟེན་པ་མཚོན་པའི་བྱིས་མ་དེའང་ཡལ་ནས།
 འབྲེལ་བ་གསར་པ་མཚོན་པའི་བྱིས་མ་གསར་པ་ཞིག་འབྱུར་གྱིན། དཔལ་
 འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་གཅིག་གི་འཕེལ་རིམ་སོ་སོའི་བྱིས་མ་ཁྱད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
 འབྱུར་ཕྱོག་བཞིན་འབྱུར་ཕྱོག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དང་། བྱིས་མ་གྱི་ཆ་བ་དཔལ་
 འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་ལ་སྤྱག་ཡོད་ཁྱད་ཀྱི། མྱེད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་ལའང་
 རུས་པ་འདོན་གྱིན། རུས་པ་འདི་ནི། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་རྟེན་པ་
 མེད་པར་གཏོང་ཆུང་མ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་རྟེན་པ་གཏོར་ཆུ།
 དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་ལུགས་གསར་པ་རོས་འཛིན་དང་སྤྱང་སྤྱོད་ཕྱེད་ཆུ།
 གྲལ་རིམ་དག་ཡའི་རྟོག་གི་གཉའ་གཞོན་ཕྱེད་ཆུ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བའམ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ལམ་གསར་པ་རྒྱན་སྤྱང་ཕྱེད་ཆུ་བཅས་ལྟ་བུ་ཡིན།
 ཡང་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རུས་ལུགས་ལ་མཚོན་ན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྡངས་དེ་གོང་
 ཏུ་འཕེལ་སྐབས་སུ། དེས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རུས་ལུགས་ལ་བཀག་འགོག་དང་
 གཏོར་བཅག་གི་ཁྱེན་ངན་ཐེབས་པ་ཡིན། བྱིས་མ་གྱིས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རུས་
 ལུགས་ལ་ཐེབས་པའི་རུས་པ་ནི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་བར་བརྒྱད་འདི་
 ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་ཏུ་འབྱུར་བ་ཡིན། དེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་
 རིགས་སྒྲེབ་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་ཐོན་སྐྱེད་རུས་ལུགས་ཀྱི་དར་འཕེལ་ལ་སྤུས་
 འདེད་དང་བཀག་འགོག་གི་རུས་པ་བཏོན་པ་རེད།

གཉིས་པ། བྱིས་མ་དང་ཆབ་སྲིད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།
 ཆབ་སྲིད་ནི་དཔལ་འབྱོར་གཅིག་འདུས་ཀྱི་མཚོན་ཕྱེད་ཅིག་ཡིན་ཞིང་།
 གྲལ་རིམ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་འཐབ་ཚད་ལ་གོ་བ་ཡིན། དེར་གྲལ་རིམ་ནང་གི་
 ཆ་འཛུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དང་། མཛའ་མཐུན་པའི་གྲལ་རིམ་གཉིས་བར་གྱི་